

Звіт
про науково-педагогічну діяльність
відділення філології та мистецтвознавства
за 2014 рік

Кількісний склад відділення на кінець року:

дійсних членів – 35

почесні члени – 14

Упродовж 2014 року дійсні члени Академії наук вищої освіти України здійснювали таку роботу:

- в галузі навчальної та методичної діяльності – організаційно забезпечували функціонування відділення філології та мистецтвознавства;
- велику увагу приділяли впровадженню сучасних інтерактивних стратегій, спрямованих на розвиток критичного мислення студентів; здійснювали вироблення об'єктивних принципів планування різних видів діяльності за основним місцем роботи;
- забезпечували планування роботи, оновлення і написання нових робочих і типових програм із дисциплін за своїм фахом, надавали методичну і організаційну допомогу молодим ученим, викладачам кафедри, **активно працювали над організацією відзначення ювілею Т. Г. Шевченка: академіки відділення організували та брали активну участь у проведенні таких заходів:**

акад. Кіраль С.С. взяв участь у трьох міжнародних конференціях, зокрема Тарас Шевченко – володар у царстві духа (Ужгород 24-25 лютого 2014 р.); Постать і спадщина Тараса Шевченка та розвиток культури і мистецтв XIX – XXI століття (10-11 квітня, м. Київ); Тарас Шевченко і світ (березень, Ізмаїл); Свою Україну любіть (травень, Черкаси, Суботів, Чигирин, Вільшана, Керелівка, Моринці, Канів), а також у Міжнародному симпозіумі «пророки у

своїй Вітчизні – Тарас Шевченко та Юліуш Словацький» (вересень, м. Кременець);

акад. Загнітко А.П. був головою секції Міжнародної конференції «Апостол правди і науки» (травень, Львів), а також взяв участь у літературно-патріотичному святі «Лиш боротись – значить жить...» (с. Нагуєвичі),

акад. Плющ М.Я. виступила з доповідями, присвяченими творчості Т. Шевченка на двох міжнародних конференціях;

акад. Погребенник В.Ф. самостійно організував міжнародну конференцію з нагоди 200-ліття Т. Шевченка, в якій взяли участь акад. Дубина М.І. Гончаров В.І, Шевчук С.В., Леута О.І., а також в українсько-турецькому культурному центрі у Києві виступив з доповіддю «Тарас Шевченко та Схід»;

акад. Руснак І.Є. – конференція «Шевченко і світ» (березень, Ізмаїл);

акад. Личковах В.А. взяв участь у засіданні круглого столу «Постать Тараса Шевченка та українська філософська культура»;

акад. Корпанюк М.П. – конференція «Шевченко в Україні і Європі» (березень, Мюнхен) та взяв участь у форумі «Свою Україну любіть» (травень, Черкаси-Канів).

Члени відділення брали активну участь у експертних комісіях ДАК України (акад. Леута О.І., Загнітко А.П.), Міністерства освіти і науки (академіки Плющ М.Я., Шевчук С.В., Леута О.І., Степаненко М.І., Шинкарук В.Д., Самохіна В.О.), працювали головами щорічних форумів (академіки Міхільов О.Д., Сокол О.В., Загнітко А.П.), працювали головами журі з проведення конкурсів (акад. Плющ М.Я., Сокол О.В., Рубинський О.Ю., Міхільов О.Д., Леута О.І.), проводили заняття для викладачів-іноземців із Словаччини з української мови як іноземної (акад. Плющ М.Я.).

Члени відділення керували, організували і брали активну участь у методичних і наукових заходах: у міжнародних, всеукраїнських, регіональних і загальноуніверситетських конференціях, семінарах, конгресах, круглих столах з питань міжмовної взаємодії, методики

лінгвістичних досліджень, проблем функціонально-комунікативної лінгвістики, теорії дискурсу, акторського та музичного мистецтва.

У міжнародних конференціях – 90, зокрема: Лінгвіст-програміст: міжнародний науково-теоретичний і навчально-прикладний семінар (13-14 березня 2014 року; Донецький національний університет) (**акад. Загнітко А.А.**); «Русский язык: исторические судьбы и современность»: V Международный конгресс (18-21 марта 2014 года; Московский государственный университет им. М.В. Ломоносова) (**акад. Загнітко А.А.**); IV Міжнародна науково-практична конференція «Слов'янський світ: здобутки, проблеми, перспективи», Східно-європейський слов'янський університет (Ужгород, 9 травня 2014) (**акад. Кіраль С.С.**); Українсько-російська школа-конференція: Сучасні дослідження мови та літератури (26-29 березня 2014 року; Донецький національний університет) (**акад. Загнітко А.А.**); Міжнародні наукові читання: «Рэгіянальнае, нацыянальнае і агульначалавчае ў славянскіх літаратурах», присвячені пам'яті народного письменника Білорусі, академіка Івана Науменка (25–26 вересня 2014 року, м. Гомель (Білорусія), Гомельський державний університет ім. Франциска Скорини) (**акад. Кіраль С.С.**); Десята міжнародна науково-практична конференція «Кубань – Україна: питання історико-культурної взаємодії», (17–18 травня 2014 р., м. Краснодар (Росія), Міжнародна асоціація українців, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, Краснодарська крайова громадська організація «Співдружність Кубань – Україна», Міжрегіональна громадська організація «Наукове товариство українців ім. Т. Г. Шевченка» та Кубанське відділення Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка) (**Кіраль С.С.**); «Музичне мистецтво та культура: Захід-Схід» (грудень 2014 р.) (**Сокол О.В.**); XII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми» (Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 22 травня 2014)

(**акад. Руснак І.Є.**); Wyrazizdaniewjęzykachsłowiańskich. Opis, konfrontacja, przekład: XII Międzynarodowa Konferencja Naukowa (Wrocław, 29 – 30 maja 2014 r.: Uniwersytet Wrocławskie) (**акад. Загнітко А.А.**); Міжнародна науково-творча конференція «Трансформація музичної освіти і культури: традиція та сучасність» (Одеса, ОНМА ім. А.В. Нежданової, 28-29 квітня 2014 р.) (**акад. Сокол О.В.**); Пріоритети германського і романського мовознавства : VIII Міжнародна наукова конференція (Луцьк, 13 – 15 червня 2014 року; Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки) (**акад. Загнітко А.А.**); Міжнародна наукова конференція «Українська мова і культура у загальнослов'янському контексті: здобутки та перспективи» (Київ, Національний авіаційний університет, 27 лютого 2014) (**акад. Руснак І.Є.**); **акад. Дубина М.І.** взяв участь у трьох міжнародних конференціях; **акад. М.І. Степаненко** – у двох міжнародних конференціях (Полтава, березень 2014 р., Полтава, травень 2014 р.); **акад. В.І. Гончаров** – у двох міжнародних конференціях; **акад. Леута О.І.** – у трьох міжнародних конференціях; **акад. Шевчук С.В.** – у двох міжнародних конференціях.

У **всеукраїнських науково-практичних конференціях** – 100, зокрема: VIII Всеукраїнська науково-практична конференція “Українська мова вчора, сьогодні, завтра в Україні і світі”, яку організовує і проводить разом з Академією наук вищої освіти України **академік Шевчук С.В.**, а беруть в ній участь академіки **Дубина М.І., Мосенкіс Ю.Л., Леута О.І., Гончаров В.І., Погребенник В.Ф.** За результатами цієї конференції видається фаховий збірник наукових праць і окремо студентських наукових доповідей; Всеукраїнська науково-практична конференція «Тарас Шевченко в новітніх парадигмах наукового знання» (Хмельницький, 20 лютого 2014) (**акад. Руснак І.Є.**); IV Всеукраїнська наукова конференція із серії «XX століття: від модернізму до традиції» «Михайло Коцюбинський і український модернізм XX століття: До 150-річчя від дня народження письменника», 16–17 жовтня 2014 року, м. Вінниця, (**акад. Кіраль С.С.**); Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасний мас-медійний

простір: реалії та перспективи розвитку» (Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 15–16 травня 2014) (**акад. Руснак І.Є.**); Всеукраїнська молодіжна конференція «Музичне мистецтво та наука на порозі третього тисячоліття» (грудень 2014) (**Сокол О.В.**); Всеукраїнська науково-практична конференція «Михайло Коцюбинський і український модернізм ХХ століття: До 150-річчя від дня народження письменника» (Вінниця, 16–17 жовтня 2014) (**акад. Руснак І.Є.**); ІІІ Всеукраїнська Загребельнівська наукова конференція «Творчість Павла Загребельного в контексті української та світової літератури», присвячена 90-річчю від дня народження письменника, 9–10 жовтня 2014 року, м. Дніпропетровськ (**акад. Кіраль С.С.**); **акад. М.І. Степаненко** взяв участь у трьох всеукраїнських конференціях (Черкаси, травень 2014 р., Ніжин, лютий 2014 р., Полтава, жовтень 2014 р.); **акад. Мірченко М.В.** – в двох конференціях.

Впродовж звітнього року академіки відділення велику увагу приділяли засобам масової інформації, зокрема академіки Дубина М.І., Степаненко М.І., Загнітко А.П., Сокол О.В., Погребенник В.Ф., Міхільов О.Д., Шевчук С.В. надрукували статті, присвячені функціонуванню української мови в Україні, науковим засадам організації навчання у контексті Болонського процесу, методичним та психолого-педагогічним проблемам викладання іноземних мов.

Як досвідчені педагоги вищої школи у звітньому році академіки відділення зреалізували свої фахові курси і видали їх як монографії (6 монографій), підручники та посібники для студентів вищих навчальних закладів, зокрема:

монографії:

Дубина М.І. Гуманітарні та ресурсні проблеми національної безпеки України – К., 2014.

Личковах В.А. Еніостетика імені: Акрівірші. Статті. Есеї / Володимир Личковах. –Чернігів, 2014. – 224 с.

Личковах В.А. Історія української естетичної думки: Монографія / за ред. проф. В.А. Личковаха. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 386 с.

Рубинський О.Ю. Харківський театр ляльок: історія, аналіз традицій та школи. – Харків, 2014. – 512 с.

Печорний П.П. Декоративні тарелі та графіка за мотивами творів «Кобзаря» Т.Г. Шевченка. – К.: Софія-А, 2014. – 160 с.

Кіраль С.С. «... Зробити щось корисне для свого рідного народу» : з епістолярної спадщини Івана Чендея. – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. – 212 с.

Кіраль С.С. Сучасний погляд на літературу. Науковий збірник: бібліографічний покажчик (1999–2009) / автор проекту та передм. С.Кіраль, редагування текстів англomовних анотацій А.Швідченко / Сидір Кіраль. – К.: Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. – 248 с.

Чирков О.С. Житомирський театр на зламі часів. – Житомир: Полісся, 2014.

Плющ М.Я. Просте речення з відокремленими компонентами / Актуальні проблеми лексикології і граматики української мови: Колективна монографія (за ред. О.І. Леути). – К. : НПУ імені М.П.Драгоманова, 2014. – 379 с. (25 ст. авторських)

Степаненко М. І. Літературні, літературно-мистецькі премії в Україні / М. І. Степаненко. – Полтава: ПП Шевченко Р. В., 2014. – 498 с.

Степаненко М. І. Олесеві Гончару – 95/ М. І. Степаненко, В. В. Орехова. – Полтава: ПП Шевченко Р. В., 2014. – 92 с.

Степаненко М. І. Листи Юрія Шевельова до Олекси Ізарського / автор і упорядник Микола Степаненко. – Полтава: Шевченко Р. В., 2014. – 388 с.

Загнітко А.П. Подих рідного слова / Анатолій Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2014. – 236 с.

підручники:

Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. – К.: Алерта, 2014. – 696 с. – Співавт. Клименко І.В.

навчальні посібники:

Плющ М.Я. Системна організація граматичної будови української мови. Таблиці. Схеми : навчальний посібник / М. Я. Плющ, О. Ю. Грипас. – К. : Видавничий дім «Слово», 2014. – 264 с.

Загнітко А.П. Лінгвокультурологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Анатолій Загнітко, Інна Сахарук/ За ред. А. П. Загнітка. –Донецьк: ДонНУ, 2014. – 274 с.

Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: робочий зошит-практикум: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Алерта, 2014. – 116. – Співавт. Кабиш О.О.

Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: робочий зошит: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Алерта, 2014. – 98 с. – Співавт. Кабиш О.О.

Кіраль С.С. Сучасна українська література: метод. рек. для орг. самостійної роботи студ. напряму 6.020303 «Філологія». – К. : Вид-во НУБіП України, 2014. – 90 с. – Співавт. Щур Н.О.

Кіраль С.С. Навчально-практичний довідник з української мови за фаховим спрямуванням. 2-е вид. – К. : Інформ.-аналіт. агентство, 2014. – 259 с. – Співавт. О.Бурко.

Леута О.І. Історія лінгвістичних учень. – К., 2014.

Леута О.І. Методи та методика лінгвістичних досліджень. – К., 2014.

Академіки відділення успішно керували кандидатськими (захищено 20) і докторськими (захищено 13) дисертаціями, магістерськими і дипломними роботами, забезпечували їх передзахисти і захисти, апробацію й рецензування, оновлювали їх темарій та надавали консультативну допомогу викладачам і студентам.

Цікавою, змістовною і ґрунтовною була міжнародна діяльність членів відділення, зокрема:

Академік **Загнітко А.П.** є членом редакційних колегій таких наукових вісників та збірників:

1. StudiaUkrainicaPosnaniensia. – Zeszyt 1. – Poznań: Wyd-woUniwersytetuim. AdamaMickiewicza (Познань, Польща);
2. Wyrazizdaniewjęzykachsłowańskich. – Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego (Вроцлав, Польща);
3. Sborník pracéfilozofickéfakultyBrnénskéuniversity / Brnénskéuniversity (Університет імені ТомашаМасарика (м. Брно (Чехія))).
4. Науковий вісник Воронежського державного університету (м. Воронеж, Росія).

Академік **Чирков О.С.** укладено угоду про співпрацю з Сілезьким університетом в Катовіце (Польща), встановив контакти з Архівом Брехта в м.Аугсбург (ФРН) та підготовлена до підписання угода про наукову співпрацю з ним. Є членом редколегії науково-культурологічного часопису "Епістема" (м. Краків, Польща). Створено за сприяння Брехтівського архіву Академії мистецтв (м. Берлін), культурного фонду "A und A", Гете-інституту та Посольства ФНР в Україні "Брехтівську наукову бібліотеку", яка налічує понад 1500 книг (текстів, монографій, всіх видань Брехта німецькою мовою).

Академік **Личковах В.А.** Має наукові контакти і публікації в Санкт-Петербурзькому університеті, Ішимському педагогічному педінституті (Росія), Лужицькій вищій гуманітарній школі (Польща), університеті м.Ретімнон (о.Крит, Греція).

Академік **Корпанюк М.П.** індивідуально співпрацює з ученими-літературознавцями, філософами Італії, Польщі, Словаччини, Німеччини в галузі Сковординознавства.

За вагомий особистий внесок у розвиток освіти і науки України, багаторічну сумлінну працю,активну громадську діяльність члени відділення у звітному році нагородженні:

акад. Печорний П.П. отримав державну премію ім. Тараса Шевченка за серію керамічних тарелів за мотивами творів «Кобзаря» Т.Г. Шевченка;

акад. Мосенкіс Ю.Л. нагороджений золотою медаллю імені Олександра Македонського грецького відділення ЮНЕСКО;

акад. Шевчук С.В. нагороджена *почесною грамотою* Київської міської організації профспілки працівників освіти і науки України за самовіддане служіння профспілковій справі, активну роботу, спрямовану на захист соціально-економічних прав та інтересів освітян, зміцнення і збереження профспілкової єдності та з нагоди Міжнародного жіночого дня (березень 2014 р.); нагороджена *орденом* «Петра Волинського» (травень 2014 р.);

акад. Погребенник В.Ф. академічною медаллю Ярослава Мудрого, Шевченківською відзнакою МАН України («За вагомий особистий внесок у розвиток освіти, науки та культури») й університетською золотою медаллю ім. П.Орлика «За наукові досягнення. Гуманітарні науки»;

акад. Руснак І.Є. стала членом Національної спілки краєзнавців (червень 2014);

акад. Сокол О.В. «Почетным знаком отличия Одесского городского головы «Трудовая слава»;

акад. Гончаров В.І., акад. Шевчук С.В. нагороджені Подякою ректора за вагомий особистий внесок у розвиток університету і досягнення високих показників у професійній діяльності.

акад. Степаненко М.І. став лауреатом Всеукраїнської премії імені Олени Пчілки, Міжнародної літературної премії “Сад божественних пісень”.

Академік-секретар відділення

С.В. Шевчук